

stránke formálnej, t. j. či zodpovedanie otázky vhodnosti opiera sa o šetrenie procesne nezávadné. Úrad oprel výrok svoj o šetrenie za účasti sťažovateľky správne prevedené — jeho výrok nestojí v odporu s výsledkom šetrenia — je teda zodpovedanie otázky vhodnosti formálne správne a teda výtka v tomto smere učinená bezdôvodná i bola preto zamietnutá.

Pokiaľ sťažnosť uplatňuje, že sa zábor nemal uskutočniť, lebo trpí sťažovateľka prevedením jeho veľkú škodu, ide o námietku, ktorá nemá opory v zákone, lebo § 1. cit. zákona obsahuje síce ustanovenia, dľa ktorých je zabranie vylúčené v určitých prípadoch, ale § ten neobsahuje normu, že by škoda, ktorá sa zabraním najiteľovi miestnosti spôsobuje, vylučovala zábor. Ostatne ustanovenia §-u 4. bod 6. cit. zákona zrejme tomu nasvedčuje, že zákon tento má na mysli hospodárske újmy záborom spôsobené, keďže nariaďuje úplnú peňažitú náhradu ich, stanoviac v odst. 9. tohoto §-u aj spôsob, jakým sa má výška náhrady stanoviť.

Že by ale zabranie vylúčené bolo z dôvodu v §-e 1. odst. 1. cit. zákona uvedeného, t. j. že je zábor otáznych miestností vylúčený preto, lebo zabrané miestnosti trvale slúžia správe hospodárskeho celku, ku ktorému budova náleží — teda v danom prípade správe zahrady zelenárskej — ide o námietku, ktorá **takto** nebola v administratívnom pokračovaní uplatňovaná a ktorá teda je nová a dľa §-ov 5. a 6. zákona o správnom súde neprípustná — meľhľadiac ani k tomu, že villa — dľa tvrdenia sťažovateľky — slúžila za letné sídlo pre sťažovateľku a jej rodinu.

Konečne namieta sťažnosť, že ponechané jej dve miestnosti v Herľanoch nestačia pre ňu a jej rodinu a nemôžu slúžiť obytným účelom, keďže sú preplnené nábytkom zo zabraných miestností.

Námietke tejto možno len tak rozumieť, že sťažnosť shľadáva zábor nezákonným, lebo ide o prípad, na ktorý platia predpisy §-u 1. č. 3. cit. zákona, že totiž ide o jediný trvalý byt vlastníka zabraných miestností, zo záboru vylúčeného. Ponevác námietka táto ale je v odpore so skutkovým zistením, že nejedná sa o zabranie časti ani **trvalého** ani **jediného** bytu sťažovateľky, ale len o letné sídlo teže, na ktoré sa ustanovenie výše uvedené nevzťahuje, nemá námietka táto opory v zákone.

Dr. J. K o t y z a.

Dozorčí desátník jest představeným ostatních vojenských osob u roty stejné neb nižší hodnosti a to po celou dobu služby.

Nejvyšší vojenský soud uznal dne 23. září 1922 o zmatečné stížnosti voj. prokurátora v P. proti rozsudku divisiho soudu v P. ze dne 16. března 1922 čj. Dtr. 256-22, jímž byl obžalovaný J. T., voj. p. pl. č. 18., zproštěn ve smyslu §. 306:4 v. tr. ř. žaloby zločinu porušení subordinace dle §§ 145, 146:b a 154 v. tr. z., po provedeném přelíčení, vyslechnuv náměstka generálního vojenského prokurátora,

za právo:

Zmateční stížnosti se vyhovuje, rozsudek I. stolice se zrušuje a odsuzuje se obžalovaný J. T. na základě soudem I. stolice zjištěných skutečností pro zločin porušení subordinace dle §§ 145, 146:b a 154 v. tr. z., spáchaný tím, že dne 1. ledna 1922 v P., nejsa ve službě, udeřil svého představeného dozorčího desátníka voj. F. B. během hádky mezi nimi vzniklé třikráté do hlavy, tedy mimo službu vztláhl ruku na osobu svého představeného, za použití §§ 154 a 92 v. tr. z. k žaláři

tří měsíců, zostřenému měsíčně jedním postem a samovazbou v celém posledním měsíci trestu.

Důvody:

Zmatečná stížnost voj. prokurátora, uplatňující důvod zmatečnosti § 358:9: a — správně 10 — v. tr. ř., tvrdí, že soud porušil zákon výrokem, že v daném případě dozorčímu desátníku F. B. melze přiznati vlastnost »představeného« ve smyslu čl. 53 služ. řádu I. díl, protože se jednalo o čistě soukromý styk dvou sobě úplně na roveň postavených kamarádů.

Zmatečná stížnost jest opodstatněná.

Podle čl. 53. sl. řádu I. díl a čl. 5 prozatímního kázeňského řádu jest představeným každý, kdo podle služebních předpisů a organisace jest oprávněn jiným udíletí rozkazy; podřízenými jsou ti, kteří jsou na jeho rozkazy odkázáni.

Z § 28, zejména z článků 177, 179, 185, 199 služebního řádu I. díl vychází, že dozorčí desátník je orgánem velitele, určeným k výkonu vnitřní služby vůbec a k udržení pořádku, ráá dle článku 188 a 192 nejen povinnost, aby kromobyčejné události ihned hlásil, nýbrž i v nutných případech opatřiti to, čeho maléhavost okamžiku vyžaduje.

Vyžadují-li služební poměry některého pododdělení, že funkcí tu zastávají nejen svobodníci, nýbrž i vojín bez hodnosti, pak přecházejí na ně nejen všechny povinnosti, nýbrž i všechna práva s funkcí tou spojená, jinak by nemohli určenou službu zastávat.

Pro správné posouzení viny obžalovaného jest rozhodnou otázka, je-li dozorčí desátník představeným jen tehdy, když udílí rozkazy, nebo po celou dobu, kterou nepřetržitě služba jeho trvá, to jest od jednoho vystřídání stráží ku druhému.

Poněvadž i vojín bez hodnosti zastávající službu dozorčího desátníka má po celou dobu své služby právo, ostatním vojínům bez hodnosti udíletí rozkazy, byť i toto právo jen v určitém rámci (týkající se hlavně udržování pořádku) vymezeno bylo, dlužno za to míti, že funguje po celou dobu služby vůči těmto vojínům jako představený.

Ohledy na zachování a udržení řádu a bezvadný výkon služby nedovolují, aby dozorčí desátník nebyl po celou dobu trvající služby chráněn před jakýmkoli útoky na osobní integritu, nemá-li býti výkon jeho služby ohrožen, ba i znemožněn.

Pro posuzování otázky, jde-li o představeného, nemůže proto býti rozhodným, stal-li se útok z pohnutek soukromých; také v čas útoku musel dozorčí desátník uložené mu povinnosti plniti. Není proto logickým úsudek, že by bylo dozorčímu desátníku uznati vlastnost představeného jen tehdy, udílel-li právě v době útoku nějaký služební rozkaz; takové dočasné, chvilkové rozlišování vlastnosti službu konajícího funkcionáře nemá ve vojenských služebních předpisech opory.

Válečný soud zjistil, že obžalovaný věděl, že vojín F. B. malézal se dne 1. ledna 1922 ve službě dozorčího desátníka a že jej během kontroverze mezi nimi vzniklé třikráte do hlavy uděřil; jen nesprávným výkladem vojenského služebního řádu o vlastnosti »představeného« nedospěl nalézací soud k odsudzujícímu výroku a zatížil tak výrok svůj zmatkem dle bodu 10 § 358 v. tr. ř., spatřuje ve skutku tom ne zločin subordinace dle § 154 v. tr. z., nýbrž disciplinární přestupek dle čl. 19, správně 32.a, zatímního kázeňského řádu.

Jelikož soud I. stolice zjistil skutečnosti, které tvoří objektivní a subjektivní skutkovou podstatu uvedeného zločinu dle §§ 145, 146:b a 154 v. tr. z. bylo ve smyslu § 371, 3 odst. čl. 4. v. tr. ř. rozhodnouti, jak v enunciatě uvedeno.

Trest vyměřiti bylo dle § 154 v. tr. z. a § 92 v. tr. z.

Obžalovanému neprítuže miá. Jako polehčující okolnost bylo přiznati rozčílení, ve kterém následkem vzniklé hádky čin spáchal. Vzhledem ku předběžným disciplinárním trestům pro porušení subordinace nebyla uznána polehčující okolnost zachovalosti.

Tríměsíční zostřený žalář jeví se provinění obžalovaného přiměřeným.

K rozhodnutí o otázce podmíněného odsouzení jest příslušným soud I. stolice (§ 7 zákona o podmíněném odsouzení).

Rozhodnutí nejvyššího vojenského soudu v Praze ze dne 23. září 1922 čj. P.-235-22.

Dr. Ervin Hexner:

Pracovní smluva priemyslových zamestnancov a robotníkov na Slovensku.*)

Najdôležitejšou udalostou posledných mesiacov je na tomto poli na Slovensku uverejnenie zákona č. 244 o pracovnej smluve a nové upravenie úrazového poistenia na Slovensku. Najnovšie návrhy zákona sú: sjednotenie živnostenského (priemyslového) zákona; nútená 14 denná výpovedná lehota pri robotníkoch; obmedzenie práva zamestnávateľa svoju výrobu zastaviť alebo ju obmedziť, ďalej utvorenie jednotného zákona o obchodných pomocníkoch v celej úsl. republike a nové upravenie generálnej paritnej komisie v Braitslave.

I. Pracovní smluva vo všeobecnosti.

Zákon č. 244 z roku 1922 upravuje skoro celé pracovné právo na Slovensku. Zákon chce unifikovať ustanovenia pracovného práva na Slovensku, v Čechách, na Morave a v Sliezsku, ustanovuje nové výpovedné lehoty, definuje pojem pracovnej smluvy a uvádza na Slovensko a v Podkarpatské Rusko zákon č. 155 z 1. apríla 1921, ktorým pozmenený bol paragr. 1154/b rak. všeob. obč. zák.

Zákon č. 244 stal sa najdôležitejším socialne politickým zákonom Slovenska a Podkarpatskej Rusi. Minister pre sjednotenie zákonov bol hneď pri pojednávaní v socialne politickom výbore poslaneckej snemovne (viď fisk. č. 3746 poslaneckej snemovne) poukázany, vydať k tomu zákonu prevádzacie nariadenie a v tomto paragr. 26. tak doplniť, aby z neho vyšlo na javo, ktoré ustanovenia pracovnej smluvy platia na Slovensku a ktoré nie. I pri tomto zákone sa urobila tá chyba, že derogačná klauzula je neúplná. I paragr. 26. obsahuje jedno ustanovenie o tom, že predošlé zákonné ustanovenia, ktoré sú pre zamestnanca menej priaznivé než ustanovenia zákona č. 244, ztrácajú svoju platnosť. Táto derogačná klauzula je pre juristu veľmi ťažko prevediteľná, pretože zákon má byť platný, alebo neplatný. Mohlo by sa stať, že jeden sudca niektoré zákonné ustanovenie na tomto základe vyhlási za platné a druhé za neplatné. Keďže unifikačné ministerstvo nevydalo dosiaľ k tomuto zákonu príslušné prevádzacie nariadenie a keďže je zákon už v platnosti, panuje na Slovensku vzhľadom na kolíziu rôznych zákonitých ustanovení nejasnosť. Výpovedná lehota je jednou z najdôležitejších častí pracovných smlúv. Dosiaľ boli výpovedné lehoty priemyslových robotníkov a úradníkov upravené paragrafom 92 zák. čl. XVII. z roku 1884. Paragr. 13. zákona č. 244 upravuje výpovedné lehoty znovu, bez toho, že by v par. 26. uvedené bolo, že par. 92. priemyslového zákona pozbyl platnosť.

Nutne je potrebné, aby prevádzacie nariadenie k rečenému zákonu odpovedalo intenciam sociálne politického výboru parlamentu.

*) Písané v okt. 1922.